

Stockholms blodbad

Filmens innehåll

I den här filmen ska vi gå igenom de händelser som ledde fram till vad som kallas Stockholms blodbad. Vi lär oss bland annat varför drottning Margareta I bildade Kalmarunionen, vem Kristian Tyrann var och hur det kom sig att närmare hundra personer avrättades 1520. Vi går också igenom vilken roll Gustav Eriksson hade och hur landet Sverige bildades.

Passar bra för elever i senare delen av mellanstadiet samt högstadiet, när de läser om Sveriges historia.

Programmet är indelat i kapitel:

- Inledning (00:00-00:57)
- Kalmarunionen(00:58-02:30)
- Kristian II (02:31-05:49)
- Danska invasionen (05:50-09:30)
- Blodbadet (09:31-11:46)
- Gustav Vasa (11:47-13:55)
- Sammanfattning (13:56-SLUT)

Undervisningen ska behandla följande centrala innehåll enligt läroplan:

Historia (åk 4–6)

Kring forntiden och medeltiden, till cirka 1500

- De nordiska staternas bildande.
- Norden och Östersjöriket Sverige, cirka 1500–1700
- Den svenska statens framväxt och organisation.
- Det svenska Östersjöriket. Orsakerna till dess uppkomst och konsekvenser för olika människor och grupper runt Östersjön. Migration till och från samt inom det svenska riket.
- Reformationen och dess konsekvenser för Sverige och övriga Europa.

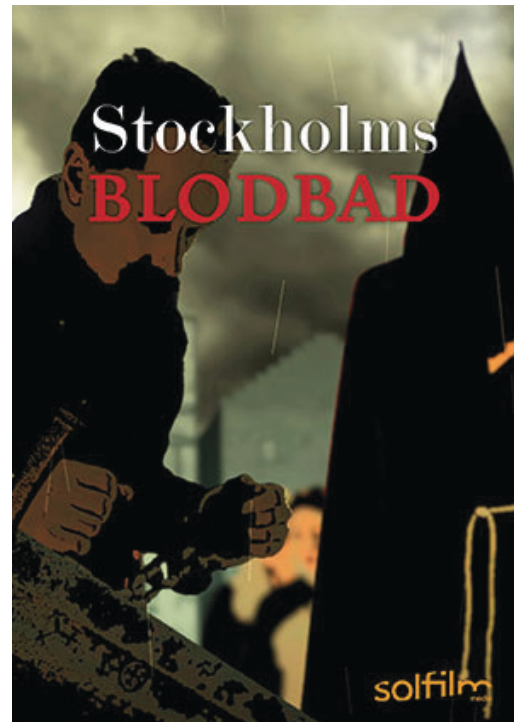
Hur historia används och historiska begrepp

- Exempel på hur forntiden, medeltiden, 1500-talet, 1600-talet och 1700-talet kan avläsas i våra dagar genom traditioner, namn, språkliga uttryck, byggnader, städer och gränser.
- Hur historiska personer och händelser, till exempel drottning Kristina, Karl XII och häxprocesserna, har framställts på olika sätt genom olika tolkningar och under skilda tider.

Historia (åk 7–9)

Hur historia används och historiska begrepp

- Hur historia kan användas för att skapa eller stärka nationella identiteter.

Filmfakta

Ämne: Historia

Ålder: Från 11 år (M, H)

Speltid: 16 minuter

Svenskt tal med svensk text

Produktion: Solfilm Media

Inlärningsmål:

Att lära sig om händelserna som ledde fram till Stockholms blodbad.

Stockholms blodbad

Innan filmen

Gissa ordet

Låt eleverna först själva och sedan i par försöka förklara följande begrepp:

Kalmarunionen	Hansan
riksföreståndare	brasklapp
sigill	adel

Diskutera gemensamt era förklaringar samt skriv upp det ni kommer fram till på klassrummets whiteboard/digitala verktyg, för att gå igenom igen efter filmen.

Diskussionsfrågor

Det är viktigt att läraren/ledaren förbereder övningarna kring filmen och funderar igenom hur diskussioner och svar ska hanteras. Dela gärna upp gruppen i mindre grupper och låt deltagarna först skriva ned sina svar. Anpassa gärna materialet och fördela eventuellt frågorna bland grupperna. Följande frågor är indelade i kapitelordning.

Inledning (00:00- 00:57)

- Diskutera tillsammans i klassen hur ni tror att samhället såg ut under den här tidsperioden.

Kalmarunionen (00:58-02:30)

- Vad var Hansan?
- Vem var drottning Margareta I?
- Varför kände sig drottning Margareta hotad, och av vem?
- Vad var Kalmarunionen?
- När bildades Kalmarunionen?
- Hur länge varade unionen?
- Vad är en riksföreståndare?

Kristian II (02:31-05:49)

- Vad innebär det att vara unionsmotståndare?
- Vilket år blev Kristian II unionskung?
- Vem var Sten Sture den yngre?
- Varför kände sig Kristian II hotad av Sten Sture?
- Hur kommer det sig att Sten Sture skapade sig många fiender?
- Sten Sture arrangerade ett möte i Stockholm 1517. Vilka var inbjudna till mötet och vad var syftet med mötet?
- Vad är ett sigill?
- Vad gjorde Biskop Brask? Och varför gjorde han det?
- Vad hände vid Brännkyrka?
- Varför tog Kristian II Sten Stures män som gisslan?

Danska invasionen (05:50-09:30)

- Påven bannlyste Sten Sture, vad innebär det?
- Vad var det för skillnad på Kung Kristian och Sten Stures arméer?
- Beskriv kortfattat hur Kristian II:s anfall gick till 1520.
- Hur dog Sten Sture?
- Vem var Kristina Gyllenstierna?
- Vad hände när Kristian II tog makten över Stockholm?
- Varför ville kungen göra sig av med alla svenska adelsmän?
- Vad är en kröningsfest? Vad var syftet med festen?
- Vad hände på kröningsfesten?
- Vad innebär kätterier?
- Vilken anledning gav kungen för domarna av adelsmännen?
- Hur kommer det sig att, enligt historien, Biskop Brask undkom dödsstraffet?
- Vad innebär *brasklapp*?

Blodbadet (09:31-11:46)

- Vilket datum skedde Stockholms blodbad?
- Varför behandlades människor olika beroende på vilken samhällsklass de tillhörde?
- Varför användes olika avrättningsmetoder?
- Vad hände med de avrättade efteråt?
- Varför grävdes Sten Stures kropp upp?
- Kristian II kallades efter händelsen för ett annat namn, vilket då och varför?

Fortsättning på sida 3

Stockholms blodbad

Gustav Vasa (11:47-13:55)

- Vad är Vasaätten?
- Vad hände när Gustav Eriksson kom tillbaka till Sverige efter att han lyckades fly?
- Varför ville det svenska folket inte längre ha Kristian II som kung?
- Hur kommer det sig att Gustav Eriksson blev ledare för motståndet av kung Kristian?
- Vad hände i Dalarna?
- Hur kommer det sig att Vasaloppet blev till?
- Gustav kröntes till kung den sjätte juni 1523. Vad innebar det för Sverige?

Sammanfattning (13:56-SLUT)

- Skriv ner tre saker som du har lärt dig efter att ha sett filmen.

Efter filmen

Gissa ordet

Gå igenom orden under "gissa ordet" som skrevs innan filmen och kontrollera om ni nu förstår vad begreppen betyder, eller om ni måste undersöka vidare.

Uppgifter

Låt eleverna välja ett område som de sedan fördjupar sig i. Uppgiften kan göras enskild eller i grupp.

a) Det medeltida samhället

Hur såg det medeltida samhället ut? Hur var det uppbyggt? Vilken infrastruktur fanns?

Ta reda på mer information om hur samhället såg ut då Stockholms blodbad ägde rum.

b) Sveriges kungar

Ta reda på hur Sverige har styrts genom åren. Vilka kungar har Sverige haft, och hur många? Har det bara varit män som styrt Sverige eller har det funnits kvinnor? Hur har det bestämts vem som ska styra landet?

c) Blodbadet

Ta reda på mer om vad som hände under Stockholms blodbad.

d) Gustav Vasa

Ta reda på mer om Gustav Vasa. Var växte han upp? Vilka bestod hans familj av? Vad var Vasaätten?

e) Drottning Margareta I

Ta reda på mer om drottning Margareta I. Vem var hon? Hur kommer det sig att hon kunde bilda Kalmarunionen? Hade hon något motstånd? Hur länge regerade hon?

Eleverna redovisar sina arbeten i form av en uppsats, och/eller gör en kort sammanfattande muntlig presentation för resten av klassen.